

רשומות

הצעות חוק

21 בינואר 1951

63

י"ד בשבט תשי"א

עמוד

98	הצעת חוק לחיקוק פקודת המטבע, תשי"א — 1951
99	הצעת חוק המעבר (תיקון), תשי"א—1951

חוק לתיקון פקודת המטבע, תשי"א – 1951

תיקון הפקודה

1. פקודת המטבע, תש"ח – 1948, תתוקן כך:

(א) בסעיף 1, במקום המלה "מילים" תבוא המלה "פרוטות";

(ב) סעיף 2 יסומן כסעיף 2 (א), ואחריו ייוסף סעיף קטן זה:

"(ב) בכל מקום – להוציא סעיף 6 לפקודה זו – בו נאמר, נכתב או נרמז בעבר או בעתיד, לצורך כל מטרה, מיל או מיל פלשתינאי (א"י) או מיל ארץ-ישראלי או מיל א"י או מא"י או מיל ישראלי או מ"י, יחשב הדבר כמכוון לפרוטה, בלתי אם הותנה במפורש על הוראה זו:"

(ג) במקום סעיף 6 יבוא סעיף זה:

6. דבר המלך על מטבעות פלשתינה (א"י), 1927, בטל; אולם – בלי לפגוע בהוראות סעיף 3 (ב) לפקודת מטבעות קטנות, תש"ט – 1948, ובהתחשב עם כל צו שניתן לפיו – הצעת המצללים שהוצאו על פי אותו דבר המלך תוסיף להיות הצעת מטבע חוקית, כאילו הוצאו על פי אותה פקודה, וכאילו כל מיל מסכום המילים הנקוב בכל אחד מהם מהווה פרוטה."

"ביטול דבר המלך על מטבעות פלשתינה (א"י), 1927; מצללים

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק פקודת המטבע, תש"ח – 1948, נוצרה יחידת המטבע בישראל – הלא היא הלירה הישראלית, אשר באה במקום הפונט הפלשתינאי (א"י), מורשת שלטון המנדט; ואילו ה"מיל" נקבע כחלק האלף של יחידת המטבע החדשה.

בפקודת מטבעות קטנות, תש"ט – 1948, הוענקה לממשלה סמכות להוציא, ולחזור ולהוציא מומן לזמן, מטבעות מתכת. מטבעות אלו כונו בשם "פרוטה" – מונח אשר הוגדר כחלק האלף של הלירה הישראלית; הוה אומר: ערכה של פרוטה הוא כערך מיל.

היוצא מזה כי ה"מיל" מוסיף לשמש "יחידת המטבע הקטנה" בישראל; אלא שבצדו קיימת גם ה"פרוטה", דהיינו מטבע מתכת המוצא בשם זה לפי פקודת מטבעות קטנות, תש"ט – 1948, ושערכו הנקוב בו הוא כערך אותו סכום במילים.

כפי שהדגיש שר האוצר בדברי הסברו¹ לפקודת המטבע, תש"ח – 1948, ידוע גם ידוע רצונו של הציבור שהמטבע הישראלי ייקרא בשם עברי. מתוך התחשבות עם רצון זה ניתן למטבעות המתכת החדשים השם העברי "פרוטה". עתה אומרת הממשלה לצעוד

¹ ע"ר מס' 15 מיום י"ב באב תש"ח (17.8.48), תוס' א', עמ' 89.

² חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2793.

³ ע"ר מס' 39 מיום כ"ב בכסלו תש"ט (24.12.48), תוס' א', עמ' 93.

⁴ ע"ר מס' 15 מיום י"ב באב תש"ח (17.8.48), עמ' 85.

צעד נוסף קדימה לקראת סיפוקו המלא של רצון זה בהציעה כי ה"פרוטה" תירש את מקום ה"מיל" ותיהפך להיות יחידת המטבע הקטנה במדינת.

לאמיתו של דבר, הרי בחיי יום יום הספיקה כבר ה"פרוטה" לרחוק את רגלי ה"מיל" כמעט לגמרי, וירשה למעשה את מקומו, שכן הציבור הרחב מרבה להשתמש במונח העברי, אף על פי שמבחינה חוקית אין עדיין צידוק מלא לכך. עתה יינתן לשימוש זה בסיס חוקי איתן.

הצעת החוק קובעת, איפוא, כי הלירה הישראלית תהא מחולקת לאלף פרוטות, וכי "בכל מקום... בו נאמר, נכתב או נרמז, בעבר או בעתיד, לצורך כל מטרה, מיל או מיל פלשתינאי (א"י) או מיל ארץ-ישראלי או מיל א"י או מא"י או מיל ישראלי או מ"י, יחשב הדבר כמכוון לפרוטה, בלתי אם הותנה במפורש על הוראה זו."

בהודמנות זו יבוטל כליל דבר המלך על מטבעות פלשתינה (א"י), 1927, אלא שהמצלצלים שהוצאו על פיו יוסיפו לשמש בבחינת הצעת מטבע חוקית (פרט למטבעות של 50 מיל, 100 מיל, 10 מיל ו-20 מיל שחולו מהיות הצעת מטבע חוקית בתוקף צוים שניתנו לפי סעיף 3 (ב) לפקודת מטבעות קטנות, תש"ט—1948), כאילו הוצאו על פי פקודת מטבעות קטנות, תש"ט—1948, וכאילו כל מיל מסכום המילים הנקוב בכל אחד מהם מהווה פרוטה. הוראה זו לא תגרע, כמובן, מהסמכות הנתונה לשר האוצר לפי סעיף 3 (ב) האמור להגביל או להפסיק גם להבא את השימוש במצלצלים כאלה או את דין היותם הצעת מטבע חוקית.

בדרך זו תונהג הפרוטה כייחידת המטבע הקטנה, ומעתה ייקראו בשם זה כל מטבעות המתכת שיש להם מהלכים במדינה, ואילו המיל לא יכירנו עוד מקומו במערכת המטבע הישראלי.

חוק המעבר (תיקון), תשי"א — 1951

תיקון החוק

1. חוק המעבר, תש"ט — 1949, יתוקן כך:

אחרי סעיף 11 יבוא סעיף זה:

- סגני שרים
- 11א. (א) חבר ממשלה הממונה על משרד רשאי, באישור הממשלה, למנות, מתוך חברי הכנסת, סגן-שר לאותו משרד.
- (ב) סגן-שר יפעל, במשרד ובכנסת, מטעם חבר הממשלה שמינה אותו, וימלא בהם את התפקידים שאותו חבר ממשלה הטיל עליו.

ד ב ר י ה ס ב ר

ראש הממשלה, בהביאו את תכנית הממשלה הנוכחית בפני הכנסת, אמר, בין היתר: "חברי הממשלה — אם הממשלה הזאת תאושר — תהיה להם הרשות למנות מתוך חברי הכנסת סגנים, אשר להם יעניקו השרים חלק מסמכותם, אבל מינוי סגן לא

¹ ספר החוקים 1 מיום י"ח בשבט תש"ט (17.2.49), עמ' 1.

ישחרר אותם מאחריותם המלאה על כל פעולות המשרד שלהם ולא מחלקם באחריות הקולקטיבית של הממשלה.¹

בעקבות הודעה זו בא החוק המוצע להעניק לסגני שרים מעמד חוקי.

סגן־שר למשרד מסויים יתמנה על ידי השר הממונה על אותו משרד, באישור הממשלה. סגן־השר ימלא במשרד ובכנסת אותם התפקידים שהשר יטיל עליו; ובמילוי תפקידים אלה יפעל סגן־השר כשליחו של השר.

¹ דברי הכנסת מושב שלישי, ישיבה קפ"ד מיום י"ט כחשוון תשי"א (30.10.50), עמ' 102.